

# Osteoporóza u mužů: podceňovaná a neléčená

Vít Zikán

3. interní klinika 1. lékařské fakulty UK a VFN v Praze

Osteoporotické zlomeniny obratlů a proximálního konce stehenní kosti dramaticky zhoršují kvalitu života a zvyšují morbiditu i mortalitu. I přesto, že téměř 40 % všech osteoporotických zlomenin vzniká u mužů, lékaři mají tendenci osteoporózu u mužů podceňovat a ta zůstává často nedagnostikovaná a není léčena ani po závažných zlomeninách. Byť nebylo prokázáno, že by současná farmakologická léčba osteoporózy byla u mužů méně účinná než u žen, nedostatečné vědomí o riziku zlomenin, strach z vedlejších účinků léčby a další překážky způsobují, že management osteoporózy u mužů s vysokým rizikem zlomenin je nedostatečný. Článek se zabývá patofyziologií a současnými možnostmi diagnostiky a léčby osteoporózy u mužů.

**Klíčová slova:** osteoporóza u mužů, zlomeniny, patogeneze, management.

## Osteoporosis in men: underappreciated and undertreated

Osteoporotic fractures of the vertebrae and the proximal end of the femur dramatically impair quality of life and increase morbidity and mortality. Although up to 40% of all osteoporotic fractures occur in men, physicians tend to underestimate the osteoporosis in men, and it remains underdiagnosed and undertreated. Though, there is no evidence that current approved osteoporosis medications work any less well in men than in women, insufficient awareness of the risk of fractures, fear of side effects of drugs and other barriers have made management challenging in men at risk for fracture. Our review provides updates on pathophysiology and current options for diagnosis and treatment of male osteoporosis.

**Key words:** male osteoporosis, fractures, pathogenesis, management.

## Úvod

Osteoporóza je chronické systémové metabolické onemocnění skeletu charakterizované snížením mechanické odolnosti kosti a v důsledku toho zvýšeným rizikem zlomenin (1). Osteoporotické zlomeniny, zejména zlomeniny obratlů a proximálního femuru, vedou k invaliditě, závislosti postižených osob na pomoci druhých a k předčasnému úmrtí (2, 3). Osteoporóza zůstává dlouhou dobu asymptomatická a často uniká pozornosti až do vzniku první zlomeniny. Incidence osteoporotických zlomenin se u mužů významně zvyšuje po dosažení 70 let věku, tedy přibližně o 10 let později než u žen. Celoživotní riziko osteoporotických zlomenin u mužů starších 50 let je odhadováno na 13–25 % (4) a přibližně 30 až 40 % všech zlomenin spojených s osteoporózou se vyskytuje u mužů (5). Mortalita po zlomeninách kyčle a dalších závažných zlomeninách je u mužů dokonce vyšší než u žen (6). Rutinně doporučené screeningové programy pro vyhledávání osteoporózy jsou převážně zaměřeny na ženy po menopauze a většinou nezahrnují muže. I když jsou mnohá onemocnění, např. kardiovaskulární, u mužů

běžně diagnostikována a léčena i častěji než u žen, osteoporóza mezi ně nepatří a zůstává dlouhou dobu nedagnostikována a není léčena (5). Odhaduje se, že pouze 10 % mužů po nízkotraumatické zlomenině proximálního femuru dostane léčbu osteoporózy (7).

## Klasifikace osteoporózy u mužů

Osteoporózu rozdělujeme u mužů, podobně jako u žen, na primární a sekundární (Tab. 1). *Primární mužská osteoporóza* zahrnuje osteoporózu *idiopatickou a involuční* (u mužů nad 70 let věku). Nízkotraumatické zlomeniny u mladých mužů (< 50 let) poukazují na špatnou kvalitu kosti a jsou nejčastěji důsledkem sekundární osteoporózy. Objasnění sekundárních příčin osteoporózy je klíčové pro volbu kauzálních léčebných opatření, která mohou významně snížit riziko zlomenin. Mezi častější sekundární typy osteoporózy u mladých mužů patří hypogonadismus, sekundární hyperparatyreóza při deficitu vitamínu D a léčba glukokortikoidy. Méně často je příčinou zlomenin nebo nízké BMD (bone mineral density) monogenní onemocnění s opožděnou manifestací

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA: doc. MUDr. Vít Zikán, Ph.D., vit.zikan@vfn.cz  
3. interní klinika 1. lékařské fakulty UK a VFN  
U Nemocnice 1, 128 00 Praha 2

Cit. zkr: Vnitř Lék 2021; 67(5): 271–283  
Článek přijat redakcí: 21. 6. 2021  
Článek přijat po recenzích: 30. 7. 2021